

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Βρυξέλλες, 20 Μαρτίου 2003
(τοπική ώρα: 22.00)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο Προεδρεύων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πρωθυπουργός της Ελλάδας Κώστας Σημίτης παρεκώρησε συνέντευξη Τύπου προς τους διαπιστευμένους δημοσιογράφους, τα ελληνικά και τα διεθνή ΜΜΕ, μετά το πέρας των εργασιών της βραδινής Συνόδου (19.30 – 22.00) και πριν από το δείπνο εργασίας των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων.

Ο Προεδρεύων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου πλαισιωνόταν από τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρομάνο Πρόντι, τον Προεδρεύοντα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων υπουργό Εξωτερικών Γιώργο Παπανδρέου και τον Υπατο Εκπρόσωπο για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας της Ε.Ε. Χαβιέ Σολάνα.

Ο Προεδρεύων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πρωθυπουργός της Ελλάδας Κώστας Σημίτης, στην εισαγωγική παρέμβασή του, είπε τα εξής:

«Κυρίες και κύριοι, συζητήσαμε στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το θέμα του Ιράκ.

Ποιος ήταν ο σκοπός της συζήτησης αυτής: Είναι γνωστό ότι ανάμεσα στις διάφορες κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν διαφωνίες. Υπάρχουν –θα έλεγα- σοβαρές διαφωνίες. Αυτό φάνηκε και στο Συμβούλιο Ασφαλείας και στο χειρισμό της κρίσης στο Ιράκ. Είναι ένα γεγονός. Αυτές τις διαφωνίες και τις αντίθετες απόψεις δεν μπορούμε να τις εξαφανίσουμε, ούτε μπορούμε να τις ξεπεράσουμε αυτή τη στιγμή, γιατί είναι προϊόν των εξελίξεων, οι οποίες υπήρχαν μέχρι σήμερα.

Ποιο ήταν, λοιπόν, το ζητούμενο; Το ζητούμενο ήταν να δούμε το μέλλον. Να δούμε το μέλλον, τι πράττουμε, πώς μπορούμε να προχωρήσουμε μαζί, πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα θέματα, τα οποία θα προκύψουν.

Υπάρχει μια πραγματικότητα. Η πραγματικότητα είναι ο πόλεμος. Αλλά, ο πόλεμος δεν πρόκειται να διαρκέσει για πάντα. Είναι περιορισμένης διάρκειας. Θα αφήσει πίσω του ορισμένες ρίζες της κρίσης ανέπαφες, θα

αφήσει δυστυχία, καταστροφή, πρόσφυγες, εντάσεις. Θα αφήσει ακόμη μεγάλα προβλήματα, τα οποία είναι καθοριστικά για την πορεία της ανθρωπότητας. Θα αφήσει ερωτηματικά για το μέλλον της διεθνούς συνεργασίας, για τα Ηνωμένα Έθνη, το ρόλο του Συμβουλίου Ασφαλείας, τη συνεργασία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής με την Ευρώπη.

Γι' αυτό αποφασίσαμε να στραφούμε στο μέλλον, με την Κοινή Δήλωσή μας, στην οποία συμφωνήσαμε.

Η Κοινή αυτή Δήλωση έχει ως εξής:

«Με την έναρξη της στρατιωτικής σύγκρουσης, είμαστε αντιμέτωποι με μια νέα κατάσταση.

Η ελπίδα μας είναι ότι θα δοθεί τέλος στη σύγκρουση με το ελάχιστο δυνατό σε ανθρώπινες απώλειες και σε ανθρώπινη δυστυχία.

Οι κοινές προκλήσεις μας είναι:

–Όσον αφορά το Ιράκ:

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι προσηλωμένη στη δέσμευσή της για την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία, την πολιτική σταθερότητα του Ιράκ, τον πλήρη και αποτελεσματικό αφοπλισμό του σε όλη την επικράτεια, καθώς και για το σεβασμό των δικαιωμάτων του Ιρακινού λαού, περιλαμβανομένων όλων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες.
- Πιστεύουμε ότι τα Ηνωμένα Έθνη πρέπει να εξακολουθήσουν να έχουν τον κεντρικό ρόλο κατά τη σύγκρουση και μετέπειτα. Το σύστημα των Η.Ε. έχει μοναδική ικανότητα και πρακτική πείρα στο συντονισμό της παροχής βοήθειας προς κράτη σε μετασυγκρουσιακές περιόδους. Το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πρέπει να δώσει στα Η.Ε. κατηγορηματική εντολή για την αποστολή αυτή.
- Θα πρέπει να ανταποκριθούμε επείγοντως στις μείζονες ανθρωπιστικές ανάγκες που θα ανακύψουν από τη σύγκρουση. Τα Η.Ε. έχουν αναλάβει τη δέσμευση να δράσουν ενεργά σε αυτόν τον τομέα, κατά τις καθιερωμένες αρχές. Υποστηρίζουμε την πρόταση του Γενικού Γραμματέα των Η.Ε., κατά την οποία οι ανθρωπιστικές ανάγκες του Ιρακινού λαού θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζονται με το πρόγραμμα «Πετρέλαιο έναντι Τροφίμων».
- Θέλουμε να συμβάλουμε αποτελεσματικά στην εξασφάλιση συνθηκών εντός των οποίων όλοι οι Ιρακινοί θα ζουν ελεύθεροι με αξιοπρέπεια και θα ευημερούν υπό αντιπροσωπευτική κυβέρνηση, η οποία θα συνυπάρχει ειρηνικά με τις γείτονες χώρες και θα αποτελεί ενεργό μέλος της διεθνούς κοινότητας. Το

Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και τον Υπατο Εκπρόσωπο να διερευνήσουν τους τρόπους, με τους οποίους η Ε.Ε. θα μπορούσε να βοηθήσει τον Ιρακινό λαό στην επίτευξη αυτών των στόχων.

-Σε περιφερειακό επίπεδο:

- Εκφράζουμε αλληλεγγύη και είμαστε έτοιμοι να παράσχουμε βοήθεια στις χώρες αυτές που ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης έρχονται αντιμέτωπες με προβλήματα και κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων πιθανών ρευμάτων προσφύγων. Η Ε.Ε. θα υποστηρίξει ενεργά τις προσπάθειες για περιφερειακή σταθερότητα.
- Καλούμε όλες τις χώρες της περιοχής να απόσχουν από ενέργειες που μπορούν να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη αστάθεια.
- Οι χώρες της περιοχής έχουν, επίσης, ιδιαίτερη ευθύνη, όσον αφορά την πρόληψη τρομοκρατικών ενεργειών.
- Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε ενεργά για την αναθέρμανση της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μέση Ανατολή με την άμεση δημοσιοποίηση και εφαρμογή του οδικού χάρτη που υποστηρίχθηκε από την Τετραμερή (ΟΗΕ, Ε.Ε., ΗΠΑ, Ρωσία).
- Θα εμβαθύνουμε το διάλογο και τη συνεργασία μας με τον αραβικό και τον ισλαμικό κόσμο σε όλους τους τομείς. Ευελπιστούμε ότι σύντομα θα είναι δυνατό να αξιοποιηθούν επιτυχώς οι σημαντικές ευκαιρίες που προσέφερε η διαδικασία της Βαρκελώνης.

-Στο διεθνή χώρο:

- Επαναλαμβάνουμε ότι είμαστε προσηλωμένοι στο θεμελιώδη ρόλο των Η.Ε. στο διεθνές σύστημα και στην πρωταρχική ευθύνη του Συμβουλίου Ασφαλείας, όσον αφορά τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και σταθερότητας.
- Είμαστε αποφασισμένοι να ενισχύσουμε τις ικανότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (CFSP), καθώς και της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για την ασφάλεια και την άμυνα (ESDP).
- Διατηρούμε την πεποίθηση ότι πρέπει να ενισχύσουμε τη διατλαντική εταιρική σχέση, η οποία παραμένει θεμελιώδης στρατηγική προτεραιότητα για την Ε.Ε.. Για το σκοπό αυτό, απαιτείται συνεχής διάλογος για τις νέες περιφερειακές και παγκόσμιες προκλήσεις.

- Θα συνεχίσουμε να συμβάλουμε στην περαιτέρω ενίσχυση της διεθνούς συμμαχίας κατά της τρομοκρατίας.
- Θα εντεινουμε, επίσης, τις εργασίες μας για τη χάραξη μιας συνολικής, συνεπούς και αποτελεσματικής πολυμερούς πολιτικής από τη διεθνή κοινότητα, με στόχο να προληφθεί η διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής.

Οι ανωτέρω στόχοι αλληλοσυνδέονται και αλληλοσυμπληρώνονται. Θα πρέπει να επιδιωχθούν μέσω συντονισμένης δράσης όλων των βασικών διεθνών παραγόντων. Σύμφωνα με το πνεύμα αυτό, η αποκατάσταση της ενότητας της διεθνούς κοινότητας συνιστά απόλυτη επιταγή.

Αυτή είναι, κυρίες και κύριοι, η Κοινή Δήλωση. Και θέλω να κλείσω, τονίζοντας τα εξής: Η Ευρωπαϊκή Ένωση έπρεπε να δώσει ένα μήνυμα. Ένα μήνυμα ότι σε αυτή τη δύσκολη εποχή και απέναντι σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση, συνεχίζει. Συνεχίζει να προσπαθεί, συνεχίζει να επιδιώκει να ξεπερνά διαφορές, συνεχίζει να επιζητεί δρόμους για συνεργασία και αλληλεγγύη, ότι είμαστε παρόντες και θα συνεχίσουμε να είμαστε παρόντες. Σας ευχαριστώ».

Στη συνέχεια, πήρε το λόγο ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρομάνο Πρόντι, ο οποίος τόνισε τα εξής:

«Μου ζήτησαν να μιλήσω πολύ γρήγορα για το θέμα της ανθρωπιστικής βοήθειας. Ένα πρόβλημα πάρα πολύ σοβαρό, γιατί υπάρχει κίνδυνος να επιδεινωθεί η κατάσταση γοργά και ενδέχεται να είναι υψηλός ο αριθμός των θυμάτων ή των θανάτων μεταξύ του αμάχου πληθυσμού. Υπάρχει κίνδυνος, επίσης, να καταστραφούν οι υποδομές και, πάνω απ' όλα, υπάρχει κίνδυνος το 50% του πληθυσμού να χάσει την πρόσβασή του στο πόσιμο νερό. Φυσικά, υπάρχει κίνδυνος και για ρεύματα προσφύγων, που να ανέρχονται σε εκατοντάδες χιλιάδες άτομα. Γι' αυτό κι εμείς προσπαθούμε να προσφέρουμε μια λύση για να απαλύνουμε αυτή την κατάσταση.

Έχουμε πληροφορηθεί ότι ήδη άρχισαν τα ρεύματα των προσφύγων στο ιρακινό Κουρδιστάν. Έχουμε, λοιπόν, αυτά τα δεδομένα για ενδεχομένως εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες και ετοιμάζουμε αυτή τη στιγμή όλη την αναγκαία βοήθεια.

Αύριο θα κάνουμε μια έκτακτη Σύνοδο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να φροντίσουμε να δώσουμε μια λύση. Βεβαίως, πρέπει να είναι σαφές ότι αυτή η ανθρωπιστική βοήθεια είναι απόλυτα αποσυνδεδεμένη από κάθε στρατιωτική δράση. Το να συγχέουμε τη στρατιωτική δράση με την ανθρωπιστική θα ήταν κάτι το άκρως επιβλαβές για τους στόχους της ανθρωπιστικής επιχείρησης, που εμείς πρέπει να οργανώσουμε. Η ουδετερότητα και η αμεροληψία είναι οι θεμελιώδεις και απαραίτητοι άξονες για την ανθρωπιστική επιχείρηση. Η ανθρωπιστική συνδρομή σε

καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί συμπλήρωμα στρατιωτικών δραστηριοτήτων.

Έχουμε πάρει έκτακτα μέτρα. Μια σειρά εμπειρογνομώνων βρίσκονται ήδη στην περιοχή για να παράσχουν άμεσα αυτή τη βοήθεια. Είμαστε έτοιμοι να παράσχουμε βοήθεια από τις πρώτες ώρες. Ήδη, έχουμε έτοιμη χρηματοδότηση και μέσα συνδρομής. Έχουμε έτοιμα 21 εκατομμύρια ευρώ για μια άμεση χρήση και πρέπει να αντλήσουμε πόρους και από το αποθεματικό του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει, λοιπόν, να αντλήσουμε και άλλα κονδύλια από τον κοινοτικό προϋπολογισμό και αύριο θα λάβουμε τη σχετική απόφαση. Ευχαριστώ».

Ακολούθως, υποβλήθηκαν ερωτήσεις από Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους.

***European Voice:** Κύριε Πρωθυπουργέ, ζητάτε νέο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, ψήφισμα που να αποδίδει στον ΟΗΕ την ευθύνη για τη διαχείριση της κρίσης στο Ιράκ; Και, εν τοιαύτη περιπτώσει, τι εμβέλεια θα έχει μια τέτοια εντολή προς τον ΟΗΕ;*

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Στο κείμενο αναφέρεται ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πρέπει να δώσει στον ΟΗΕ την εντολή να κινητοποιηθεί για να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της σύγκρουσης. Αυτό σημαίνει ότι, αργά ή γρήγορα, θα πρέπει να υπάρξει μια απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, σε σχέση με το θέμα αυτό και οι χώρες της Ε.Ε., οι οποίες μετέχουν και είναι σύμφωνες σε αυτή την πολιτική, θα ενεργοποιηθούν μόλις υπάρχει η ανάγκη.

***Κ. ΑΔΑΜ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ):** Κύριε Πρόεδρε, η ανθρωπιστική βοήθεια της Ε.Ε. θα έχει αποδέκτη στο Ιράκ την αμερικανική διοίκηση, η οποία κατά πάσα πιθανότητα θα εγκατασταθεί εκεί μετά τον πόλεμο ή κατά την διάρκεια του πολέμου;*

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Η ανθρωπιστική βοήθεια της Ε.Ε. έχει αποδέκτη τον ιρακινό λαό. Και όπως προκύπτει από την απόφασή μας, η επιδίωξή μας είναι τα ΗΕ να διαχειρισθούν όλα αυτά τα θέματα.

***ΒΡΕΤΑΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ:** Η Ε.Ε., είπατε, είναι προετοιμασμένη. Μήπως αυτό μπορεί να παρεξηγηθεί και να εκληφθεί ως μήνυμα προς τις ΗΠΑ; Να θεωρηθεί, δηλαδή, ότι είπατε πως οι ΗΠΑ μπορούν να ξεκινήσουν πόλεμο και εσείς μετά θα φροντίσετε για την απάλειψη των συνεπειών; Δηλαδή, μπορεί να υπάρξει ένα αρνητικό προηγούμενο για να δώσετε το ελεύθερο στις ΗΠΑ να κάνουν και ένα δεύτερο πόλεμο;*

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Αναφέρεται με σαφήνεια, όπως και σε προηγούμενες αποφάσεις, ότι εμείς θεωρούμε το Συμβούλιο Ασφαλείας το επίκεντρο του διεθνούς συστήματος, ότι τα ΗΕ πρέπει να διαδραματίζουν τον ουσιαστικό ρόλο και δεν νομίζω ότι μπορεί κανείς να παρανοήσει από τις

προτάσεις μας αυτές την πρόθεσή μας και να θεωρήσει ότι μπορεί να γίνονται πάντα πόλεμοι και ότι η Ενωμένη Ευρώπη θα επεμβαίνει μετά. Δεν είναι έτσι και δεν πρόκειται να γίνει αυτό.

Α. ΠΟΔΗΜΑΤΑ (ΤΟ ΒΗΜΑ): *Κύριε Πρόεδρε, στην Ανακοίνωση, που μας διαβάσατε, ξεκινάτε με τη φράση ότι με την έναρξη των στρατιωτικών επιχειρήσεων βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα κατάσταση. Δεν υπάρχει τίποτε σε αυτή την Ανακοίνωση γι' αυτή καθεαυτή την κατάσταση, δηλαδή δεν υπάρχει σχολιασμός από την πλευρά της Ε.Ε. για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις στο Ιράκ, για τον πόλεμο. Ήθελα να σας ρωτήσω, επιχειρήθηκε να υπάρξει μια ενιαία τοποθέτηση της Ε.Ε. για τον πόλεμο στο Ιράκ και δεν κατέστη δυνατό να υπάρξει συμφωνία ή δεν κατεβλήθη προσπάθεια;*

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Είμαστε όλοι σύμφωνοι ότι οι διαφωνίες αυτές, που υπάρχουν και οι οποίες εκδηλώθηκαν επί μήνες στο Συμβούλιο Ασφαλείας των ΗΕ, δεν θα μπορούσαν να ξεπεραστούν απόψε. Επαναλαμβάνω, θα ήταν μάταιο να ξαναρχίσουμε όλη αυτή τη συζήτηση. Θα διαρκούσε ώρες χωρίς αποτέλεσμα. Γι' αυτό και είχαμε τη θέληση να δούμε προς μια άλλη κατεύθυνση. Πώς μπορούμε να ξαναπροσπαθήσουμε όλοι μαζί, πώς μπορούμε να συνεργαστούμε με βάση κάποιες αρχές που όλοι δέχονται. Δεν συζητήσαμε, λοιπόν. Διαπιστώσαμε συντομότητα και κοιτάξαμε το μέλλον. Γι' αυτό άλλωστε, όπως βλέπετε, ολοκληρώσαμε πολύ γρήγορα αυτή τη σκέψη μας και αποφασίσαμε αυτά που σας ανακοίνωσα.

Σας ευχαριστούμε.